

Modul 2

Mediefortællinger og grænseoverskridende dialog

Udviklet af Outside Media & Knowledge

Dette materiale er
licenseret under CC BY
4.0

Co-funded by
the European Union

Finansieret af Den Europæiske Union. De synspunkter og meninger, der gives udtryk for, er dog udelukkende forfatterens og afspejler ikke nødvendigvis Den Europæiske Unions eller det finske nationale uddannelsesagenturs synspunkter. Hverken Den Europæiske Union eller den bevillingsgivende myndighed kan holdes ansvarlig for disse

www.includememedia.eu

01

Grænseoverskridende journalistik og historiefortælling – Forening af forskellige perspektiver

02

Digitale mediers rolle i bekæmpelsen af misinformation i den europæiske politiske diskurs

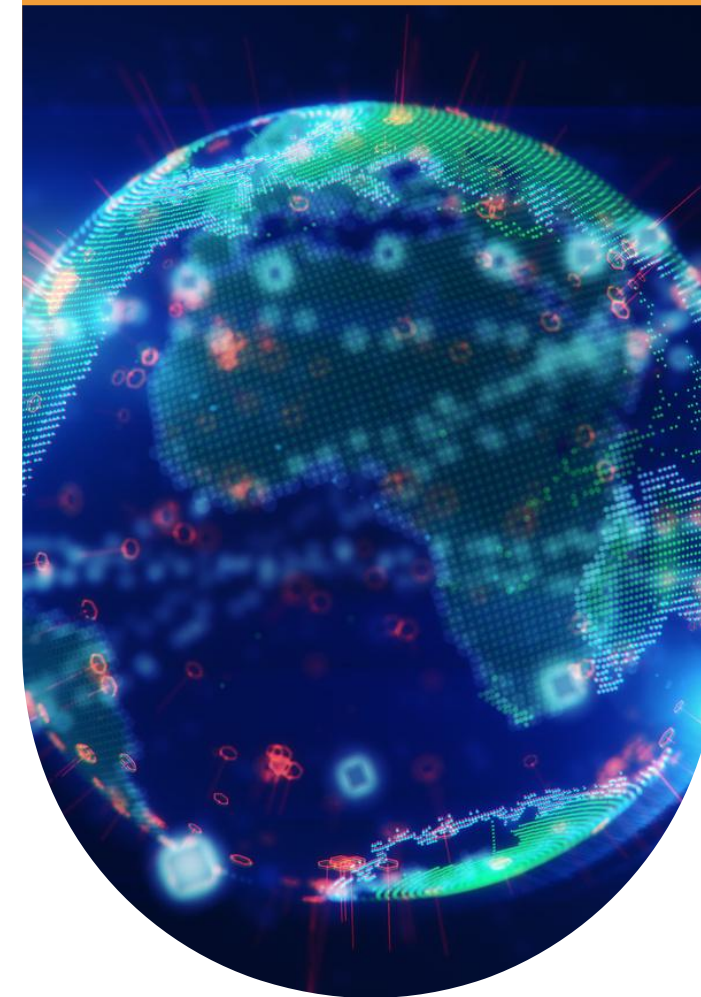
03

Mediernes fremstilling af migration og multikulturalisme i Europa

04

Digitale mediers indflydelse på regionale identiteter og europæisk integration

Oversigt

Mediefortællinger og grænseoverskridende dialog

Dette modul undersøger, hvordan digitale medier påvirker regionale fortællinger og interkulturel forståelse i et forbundet Europa. Det undersøger, hvordan journalister, undervisere og aktører i civilsamfundet bruger medier til at:

- at bygge bro over nationale og regionale skel,
- bekæmpe misinformation og ekskluderende fortællinger,
- afspejle multikulturelle realiteter
- bidrage til et demokratisk og inkluderende digitalt rum.

Læringsmål

Emne 1: Grænseoverskridende journalistik og historiefortælling: Sammenføring af forskellige perspektiver

- Identificer, hvordan samarbejdsbaserede fortællingsmetoder på tværs af landegrænser styrker mediepluralismen og den samfundsmæssige forståelse.
- Analyser casestudier, hvor grænseoverskridende journalistik har afsløret sandheden, udfordret stereotyper eller humaniseret komplekse problemstillinger.

Emne 2: Digitale mediers rolle i bekæmpelsen af misinformation i den europæiske politiske diskurs

- Undersøg, hvordan misinformation cirkulerer på tværs af landegrænser og påvirker den demokratiske diskurs og offentlighedens tillid.
- Udforsk digitale værktøjer, partnerskaber og strategier, der modvirker misinformation og fremmer modstandsdygtighed i onlinefællesskaber.

Læringsmål

Emne 3: Mediernes fremstilling af migration og multikulturalisme i Europa

- Vurder kritisk, hvordan migration og multikulturalisme fremstilles i digitale og sociale medier på tværs af forskellige europæiske kontekster.
- Udvikl inkluderende mediepraksis og retningslinjer, der fremmer menneskecentreret, nuanceret historiefortælling.

Emne 4: Digitale mediers indvirkning på regionale identiteter og europæisk integration

- Evaluer, hvordan digitale rum både styrker og omformer regionale, nationale og europæiske identiteter.
- Reflekter over, hvordan digital historiefortælling kan bygge broer mellem kulturer og bidrage til et mere integreret Europa.

01

Grænseoverskridende
journalistik og
historiefortælling –
Forening af forskellige
perspektiver

Hvad er grænseoverskridende journalistik?

Grænseoverskridende journalistik dækker over mediesamarbejder, der går på tværs af landegrænser. Journalister fra forskellige lande går sammen om at undersøge og fortælle historier, som ingen enkelt redaktion kunne dække alene.

Ved at samle ekspertise, data og perspektiver belyser de emner, der rækker ud over landegrænserne – fra international korruption til miljøkriser – og giver publikum en rigere og mere nuanceret forståelse (sobrief.com).

På et kontinent, der er så sammenkoblet og samtidig så mangfoldigt som Europa, er sådanne samarbejder afgørende for at afspejle flere synspunkter og **forene forskellige perspektiver** i journalistikken.

Emne 1

Grænseoverskridende journalistik og historiefortælling – at forene forskellige perspektiver

Hvorfor er grænseoverskridende historiefortælling vigtig i Europa?

Mange af de udfordringer, vi står over for i dag, er grænseoverskridende – **kriminelle netværk, folkesundhedskriser og klimaforandringer** stopper ikke ved landegrænserne. De traditionelle medier fokuserer imidlertid ofte på nationale fortællinger. Grænseoverskridende fortællinger udfylder dette tomrum ved at:

- **Forbinde publikum:** Det udsætter læserne for synspunkter fra andre lande og bryder dermed ud af de nationale ekko-kamre.
- **Fremme af empati:** At høre historier, der fortælles i fællesskab af f.eks. en polsk og en spansk journalist, kan humanisere mennesker på tværs af grænserne og mindske stereotyper.
- **Holde magthaverne ansvarlige:** Samarbejdsbaseret journalistik kan "sætte punkterne sammen" i komplekse skandaler. For eksempel kræver efterforskning af et korrupsionsspor, der går gennem flere EU-lande, koordineret rapportering.

Emne 1

Grænseoverskridende journalistik og historiefortælling – forener forskellige perspektiver

Udfordringer ved isolerede fortællinger

Uden grænseoverskridende samarbejde risikerer medierne at forblive fragmenterede. Medierne i de enkelte lande kan dække en historie hver for sig, hvilket kan føre til misforståelser eller ensidige synspunkter. For eksempel kan en migrants rejse blive fremstillet negativt i et lands presse, men med sympati i et andet.

Hvis disse perspektiver aldrig krydser hinanden, går publikum glip af den fulde historie. **Misinformation** kan også trives, når der mangler international dialog – rygter på ét sprog kan forblive ukontrollerede andre steder.

Grænseoverskridende journalistik modvirker dette ved at give kontekst og faktatjekke ud over ét sted (sobrief.com).

Emne 1

Grænseoverskridende journalistik og historiefortælling – forening af forskellige perspektiver

Digitale medier som samarbejdsfremmende faktor

Digitale værktøjer har revolutioneret grænseoverskridende journalistik. Krypterede kommunikationsplatforme og datadeling i skyen gør det muligt for journalister i Paris, Rom og Budapest at arbejde **samtidigt og sikkert** på den samme undersøgelse (sobrief.com).

Virtuelle mødeværktøjer muliggør ugentlige redaktionsmøder på tværs af tidszoner. Samarbejdssoftware (fra krypterede chat-apps til platforme til deling af dokumenter) giver teams mulighed for at koordinere research, sammenligne resultater og planlægge publiceringsstrategier i realtid – noget, der var meget sværere i den præ-digitale æra.

Sociale medier hjælper også journalister med at finde kilder og historier på tværs af grænserne ved at skabe kontakt til fællesskaber og andre journalister globalt.

Emne 1

Grænseoverskridende journalistik og historiefortælling – forening af forskellige perspektiver

Ekspertindsigt

Samarbejde styrker sandheden
Ekspertkommentar

Medieforskere bemærker, at grænseoverskridende journalistik ikke blot udvider dækningen, men også øger nøjagtigheden.

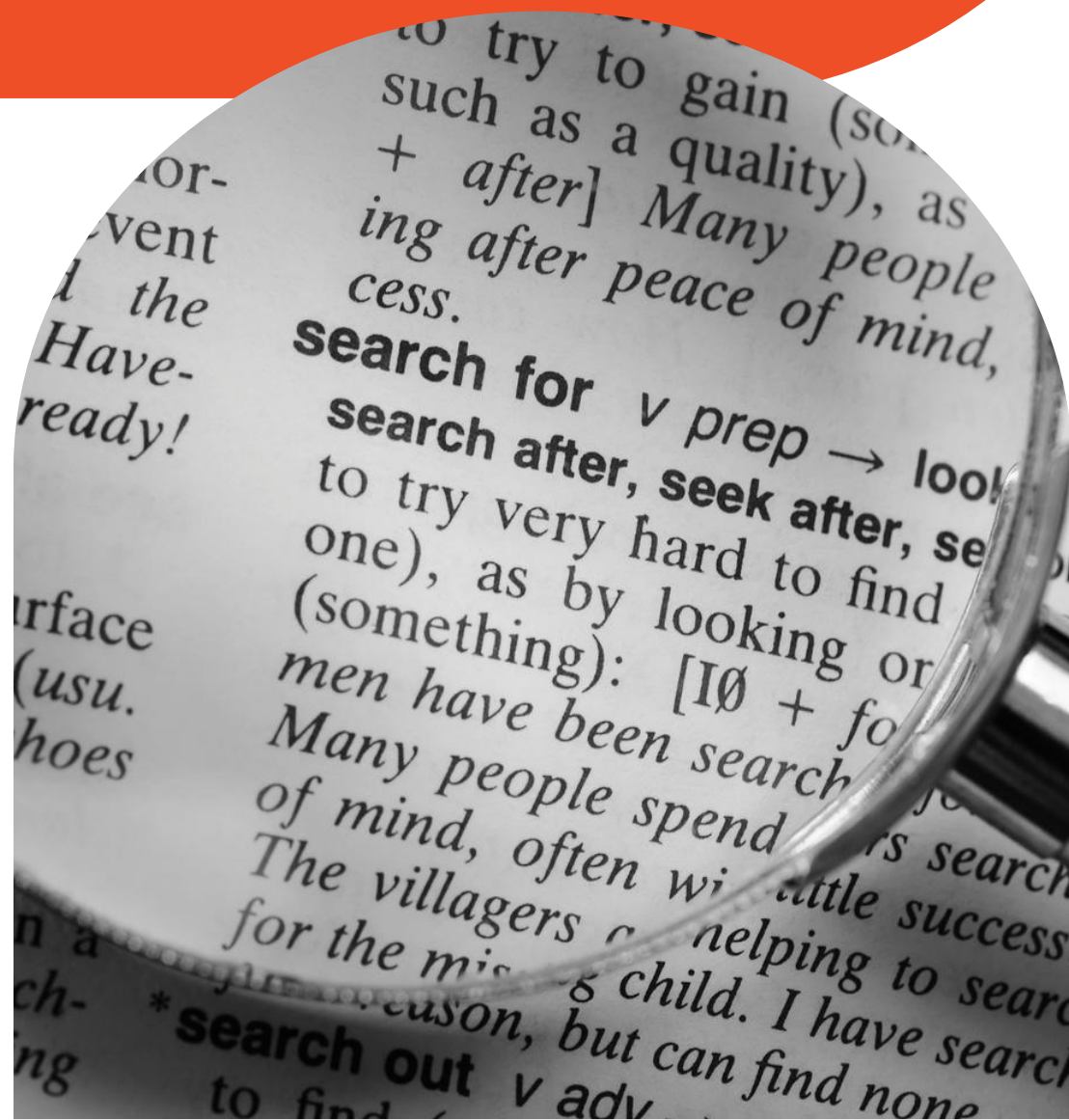
Når journalister med forskellig baggrund tjekker hinandens fakta og bidrager med lokal viden, opdages fejl, og skævheder udlignes.

Den europæiske medieekspert Brigitte Alfter argumenterer for, at journalister skal *"lære at samarbejde systematisk på tværs af grænserne, hvis de ønsker at dække de europæiske realiteter tilstrækkeligt."*

Ved at forene journalister fra øst og vest, nord og syd kan grænseoverskridende teams udfordre ensidige fortællinger.

Denne tilgang skaber også **tillid**: publikum er mere tilbøjelige til at stole på en historie, der er rapporteret af en koalition af internationale medier, end på en enkelt mediekanal, da det signalerer grundig verifikation og bred granskning.

(KILDE: (sobrief.com)).

Konkrete initiativer – netværk og samarbejder

Der findes nu formelle netværk, der fremmer grænseoverskridende journalistik i Europa:

- [Journalismfund.eu](https://journalismfund.eu) – yder tilskud til undersøgende teams, der omfatter medlemmer fra mindst to forskellige lande, hvilket muliggør projekter, som de enkelte medier ikke har råd til.
- [European Investigative Collaborations \(EIC\)](https://europeaninvestigativecollaborations.com) – et netværk af europæiske medier, der i fællesskab offentliggør undersøgelser om emner som våbenhandel eller virksomheders skatteunddragelse.
- [Hostwriter](https://hostwriter.com) – en onlineplatform, der forbinder over 5.000 journalister verden over og hjælper journalister med at finde kolleger i andre lande at samarbejde med eller søge hjælp på stedet. Sådanne netværk illustrerer en løsningsorienteret tilgang: I stedet for at klage over medier, der arbejder i siloer, bygger de aktivt broer mellem historiefortællere.

Casestudie:

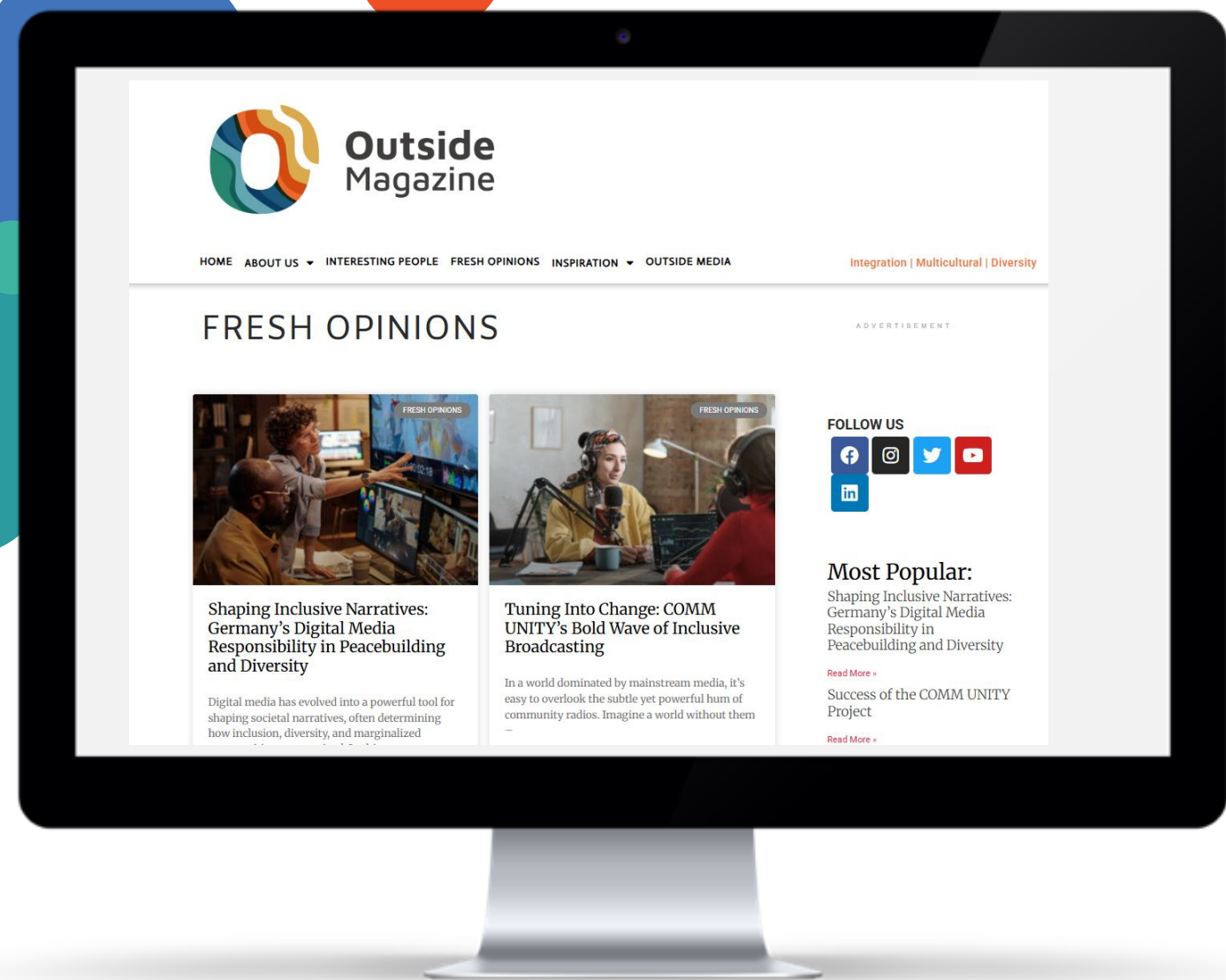
"Forbidden Stories har til formål at sikre adgang til information af almen interesse og samtidig afskrække fra kriminalitet og vold mod journalister." (KILDE: <https://forbiddenstories.org/about-us/mission/our-mission/>)

Daphne-projektet

Grænseoverskridende journalistik har også været en drivkraft for solidaritet og retfærdighed. Efter at den maltesiske undersøgende journalist Daphne Caruana Galizia blev myrdet i 2017, dannede **45 journalister fra 18 internationale medier Daphne-projektet** for at fortsætte hendes arbejde.

Under koordinering af NGO'en Forbidden Stories delte de Daphnes uafsluttede undersøgelser og offentliggjorde rapporter om korrupsion, der ellers måske var blevet tavset.

Dette samarbejde sendte et stærkt budskab: at bringe en journalist til tavshed ville ikke dræbe historien. Ved at forene sig på tværs af grænser sikrede journalisterne ansvarlighed og holdt offentligheden informeret. *Daphne-projektet* er et eksempel på, hvordan grænseoverskridende journalistik kan opretholde pressefriheden og **forstærke de stemmer**, som farlige aktører forsøger at undertrykke.

Eksempel på
mediesamarbejde
***Outside Multicultural
Magazine***

"Historier bør rejse, ligesom mennesker gør." Det er filosofien bag [Outside Multicultural Magazine](#), et EU-baseret medieprojekt, der giver en stemme til migranter, minoriteter og flersprogede fortællere i hele Europa.

Redaktionen består af bidragydere fra Irland, Bosnien, Nigeria, Italien, Tyskland, Bosnien-Hercegovina og andre lande, der arbejder på afstand for at skabe tosproget indhold, der afspejler livserfaringer, der ofte udelades i mainstream-medierne.

"Når vi skriver historier i fællesskab, oversætter vi ikke bare sproget. Vi oversætter kontekst, nuancer og følelser," siger en medredaktør.

"En artikel om boligforhold for flygtninge er ikke kun et problem for ét land – vi udformer den på baggrund af fælles erfaringer fra forskellige regioner."

Aktivitet

Praktisk øvelse: Prøv selv

Sammenligning af grænseoverskridende dækning – Vælg en større nyhedshistorie, der berører mere end ét europæisk land (for eksempel en ny EU-politik, en klimaprotestbevægelse eller en virksomhedsfusion).

Find artikler om emnet fra nyhedskilder i to forskellige lande.

Sammenlign:

- Hvordan adskiller fortællingerne eller vægtningen sig? (Er der landespecifikke vinkler?)
- Hvad lærer du fra den ene kilde, som den anden har udeladt? Reflekter over, hvordan det at læse flere perspektiver har ændret din forståelse. Forestil dig derefter, at du er en journalist, der har til opgave at skrive en enkelt artikel, der giver mening for begge målgrupper. Hvilke elementer ville du medtage for at forene disse perspektiver? Diskuter, hvordan denne øvelse fremhæver værdien af grænseoverskridende journalistik i forhold til at give et mere fuldstændigt billede.

02

**Digitale mediers rolle i
bekæmpelsen af
misinformation i den
europæiske politiske debat**

Emne 2

Digitale mediers rolle i bekæmpelsen af misinformation i den europæiske politiske diskurs

Udfordringen med misinformation i Europa

I den digitale verden spredes misinformation (falske eller vildledende oplysninger) hurtigt på de europæiske onlineplatforme og når ofte frem hurtigere end sandheden.

Sociale medier, messaging-apps og endda søgealgoritmer kan forstærke rygter og falske nyheder og dermed påvirke den offentlige mening og den politiske debat. De europæiske samfund kan mærke en negativ indvirkning, der strækker sig over alle livets områder: fra politik og borgerdeltagelse til konspirationsteorier om sundhed og videnskab.

Ifølge EU-undersøgelser er et overvældende flertal af europæerne bekymrede for, at desinformation online udgør en **trussel mod demokratiet** og den sociale samhørighed. Den lette adgang til at dele indhold online betyder, at en falsk historie, der er lagt ud i et land, hurtigt kan cirkulere på mange sprog.

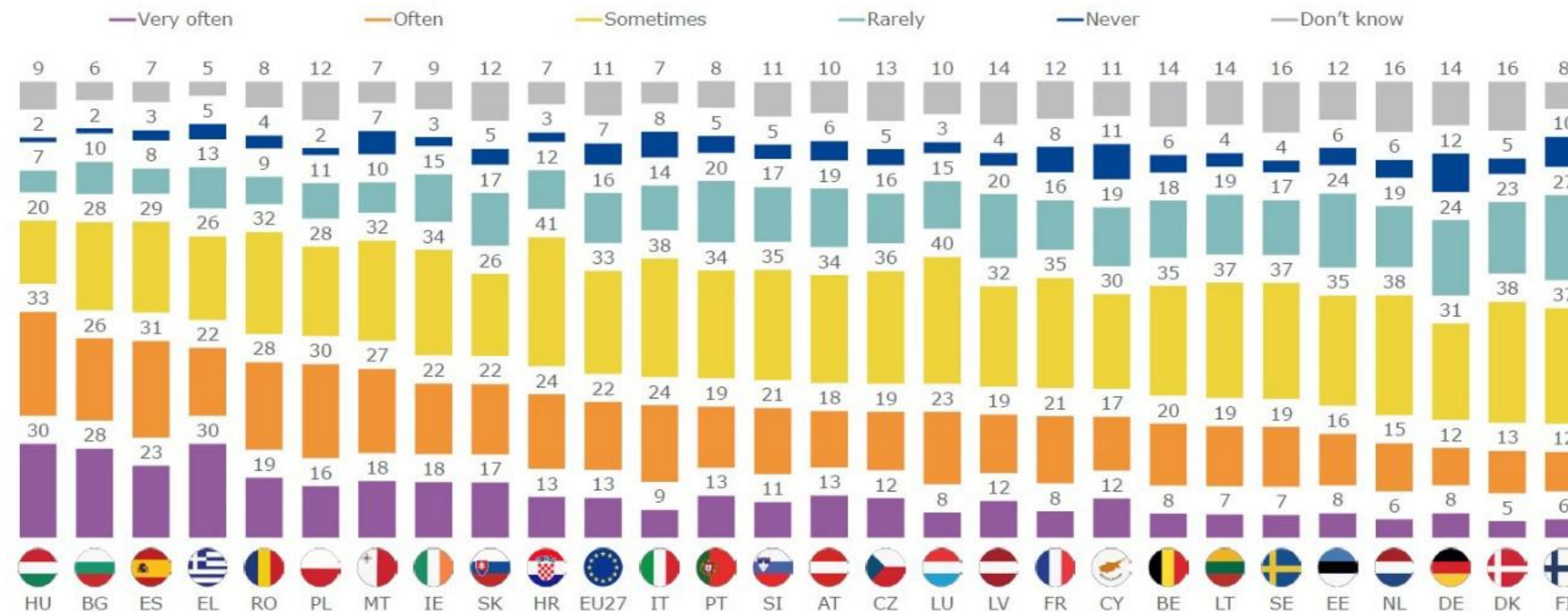
(KILDER: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2966> ; datajournalism.com).

Emne 2

Digitale mediers rolle i bekæmpelsen af misinformation i den europæiske politiske debat

Udfordringen med misinformation i Europa

Hvor ofte tror du, at du personligt har været udsat for desinformation og falske nyheder i løbet af de sidste 7 dage?

KILDE: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2966>

Hvordan misinformation krydser grænser

Digitale medieplatforme er i sigens natur globale.

En sensationel falsk historie eller et manipuleret billede forbliver ikke begrænset til det sted, hvor det stammer fra:

- **Sprogoversættelse:** Vildledende indhold bliver ofte oversat (eller indeholder kun meget lidt tekst), så det spredes på tværs af sproglige fællesskaber. For eksempel kan en falsk fortælling om EU-politik dukke op i en Facebook-gruppe for en bestemt diaspora og kort tid efter i andre.
- **Bots og koordinerede netværk:** Ondsindede aktører bruger automatiserede sociale medie-konti (bots) til at sprede de samme falske budskaber i flere lande samtidigt.
- **Algoritmisk forstærkning:** Platforme som YouTube eller X kan algoritmisk fremme engagerende (ofte provokerende) indhold uden for dets oprindelsesland. Det betyder, at en løgn skabt i land A kan blive en trend i land B, selvom den er fuldstændig falsk.

Emne 2

Digitale mediers rolle i bekæmpelsen af misinformation i den europæiske politiske diskurs

Hvordan misinformation krydser grænser

- **Diaspora og tværnationale samfund:** Indvandrere- eller diasporasamfund deler nyheder med hjemlandet og omvendt via digitale kanaler. Desværre kan dette omfatte ubekræftede historier, der spreder misinformation mellem nationer. Eksempel: Under COVID-19-pandemien dukkede konspirationsteorier (som falske "kur" eller myter om vacciner), der startede på marginale hjemmesider i et europæisk land, snart op i WhatsApp- og Facebook-grupper over hele kontinentet, hvilket krævede en samordnet grænseoverskridende indsats for at afkræfte dem.

Emne 2

Digitale mediers rolle i bekæmpelsen af misinformation i den europæiske politiske diskurs

Indvirkningen på den politiske diskurs

Fejlinformation forvrænger ikke blot fakta; den **polariserer samfundet**. I europæisk politik er falske eller vildledende fortællinger blevet brugt til at:

- **Påvirke valg og folkeafstemninger:** F.eks. kan opdigtede historier om kandidater eller partier i tiden op til et valg påvirke vælgerne.
- **Undergrave tilliden:** Gentagne falske påstande kan undergrave borgernes tillid til institutioner og mainstream-medier, hvis de ikke imødegås.
- **Fremme populisme og ekstremisme:** Fortællinger, der fremmedgør (f.eks. falske historier, der giver migranter skylden for forbrydelser eller EU-komplotter mod nationer), bidrager til ekstremistiske argumenter. De forenkler komplekse spørgsmål til sensationelle usandheder, som kan sprede sig hurtigere end den nuancerede sandhed.
- **Distraherer og splitter:** Misinformation er ofte rettet mod følelser. En chokerende løgn kan dominere samtaler på nettet og aflede opmærksomheden fra de reelle problemer. For eksempel kan en falsk historie om en forbrydelse begået af en indvandrer overskygge en saglig diskussion om indvandringspolitik. Sådanne forvrængninger hindrer en rationel, evidensbaseret diskussion på

Emne 2

Digitale mediers rolle i bekæmpelsen af misinformation i den europæiske politiske diskurs

Digitale medier – en del af problemet og løsningen

Digitale medieplatforme (Facebook, Twitter/X, YouTube, TikTok osv.) har været **kanaler** for misinformation, men de er også afgørende for at bekæmpe den:

- **Hurtig spredning:** En falsk nyhedsartikel kan gå viralt på Facebook inden for få timer. YouTube's algoritme kan automatisk afspille vildledende videoer, og Twitter-trends kan løfte tvivlsomme påstande frem. Dette har tvunget tech-virksomheder og politiske beslutningstagere til at erkende deres rolle i problemet.
- **Opdagelse og reaktion:** På den positive side kan den samme hastighed udnyttes til at rette op på fejlene. Sociale medier muliggør reaktioner med faktatjek i realtid; f.eks. når et vildledende tweet vinder frem, kan eksperter og faktatjekkere hurtigt svare eller **markere** det med korrekte oplysninger.

(Kilde: datajournalism.com).

Emne 2

Digitale mediers rolle i bekæmpelsen af misinformation i den europæiske politiske diskurs

Digitale medier – en del af problemet og løsningen

Emne 2

Digitale mediers rolle i bekæmpelsen af misinformation i den europæiske politiske diskurs

- **Platformspolitikker:** Digitale platforme indfører foranstaltninger som indholdsadvarsler, faktatjek-mærker og justeringer af algoritmer for **at mindske spredningen af misinformation**. For eksempel eksperimenterede Twitter (før 2023) med opfordringer („Læs artiklen, før du retweeter“) for at dæmme op for blind deling af overskrifter. Facebook og YouTube har øget fjernelsen af verificerbart falsk og skadeligt indhold (som f.eks. COVID-misinformation), ofte i samarbejde med faktatjek-organisationer.
- **Offentlig bevidstgørelse via digitale kampagner:** Sociale medier bruges også til at køre oplysningskampagner (af NGO'er eller EU), der lærer brugerne at spotte falske nyheder. For eksempel har Europa-Kommissionens kampagner på sociale medier opfordret til kritisk tænkning og reklameret for ressourcer som faktatjekportaler. Så selvom digitale medier har muliggjort strømmen af misinformation, tilbyder de også værktøjer til at dæmme op for bølgen, når de bruges ansvarligt.

Europæiske initiativer – fælles bekæmpelse af falske nyheder

Emne 2

Digitale mediers rolle i bekæmpelsen af misinformation i den europæiske politiske debat

De europæiske institutioner og samarbejdsorganer har aktivt taget fat på problemet med misinformation på internettet:

- [EU's adfærdskodeks om desinformation](#): I 2018 fremmede EU en frivillig kodeks, hvor store teknologiplatforme (Facebook, Google, Twitter osv.) indvilligede i at træffe foranstaltninger mod desinformation – for eksempel ved at demonetarisere falske nyheder (afskære annonceindtægter) og fremme troværdigt indhold. Denne kodeks blev [styrket i 2022](#) med mere bindende foranstaltninger og krav om gennemsigtighed i forbindelse med den nye lov om digitale tjenester.
- [Det Europæiske Observatorium for Digitale Medier \(EDMO\)](#): EDMO blev oprettet i 2020 og er et EU-støttet knudepunkt, der samler faktatjekkere, akademiske forskere og medieorganisationer fra hele Europa. Det understøtter et netværk af nationale/regionale knudepunkter, der overvåger og analyserer tendenser inden for misinformation på deres egne sprog og derefter deler resultaterne. Dette grænseoverskridende netværk betyder, at en falsk fortælling, der opdages i et land, hurtigt kan meldes til andre.

Europæiske initiativer – fælles bekæmpelse af falske nyheder

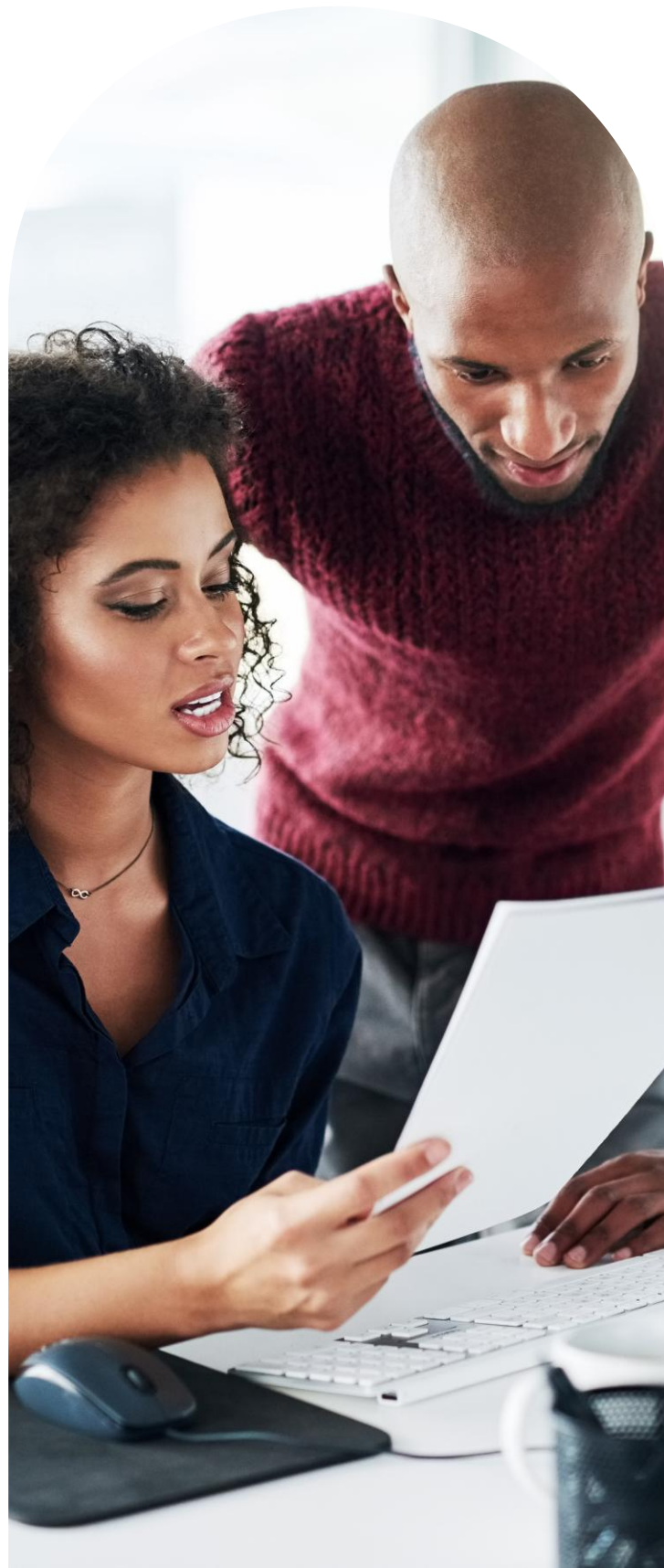

Emne 2

Digitale mediers rolle i bekæmpelsen af misinformation i den europæiske politiske debat

- [EU vs Disinfo](#): Et initiativ fra Tjenesten for EU's Optræden Udadtil, der oprindeligt havde fokus på at bekæmpe Kreml-venlig desinformation, og som driver en online database med afslørede falske historier. I 2021 havde initiativet indsamlet tusindvis af tilfælde af desinformation rettet mod et europæisk publikum og afsløret almindelige taktikker (f.eks. konspirationsfortællinger). Det offentliggør regelmæssigt trendrapporter og artikler, der afkræfter myter, og fungerer dermed som en grænseoverskridende ressource til faktatjek. (KILDE: https://www.eeas.europa.eu/eeas/euvsdisinfo-how-debunk-over-6500-disinformation-cases-four-years_en)
- Hurtigvarslingssystem https://www.eeas.europa.eu/node/59644_en : EU har oprettet et hurtigvarslingssystem blandt medlemslandenes myndigheder for at dele information i realtid om desinformationskampagner, især i forbindelse med valg. Hvis et lands valg rammes af en bølge af falske nyheder (f.eks. via Facebook), bliver andre advaret om at holde øje med lignende mønstre.

Faktatjekkeres og nyhedsredaktioners rolle

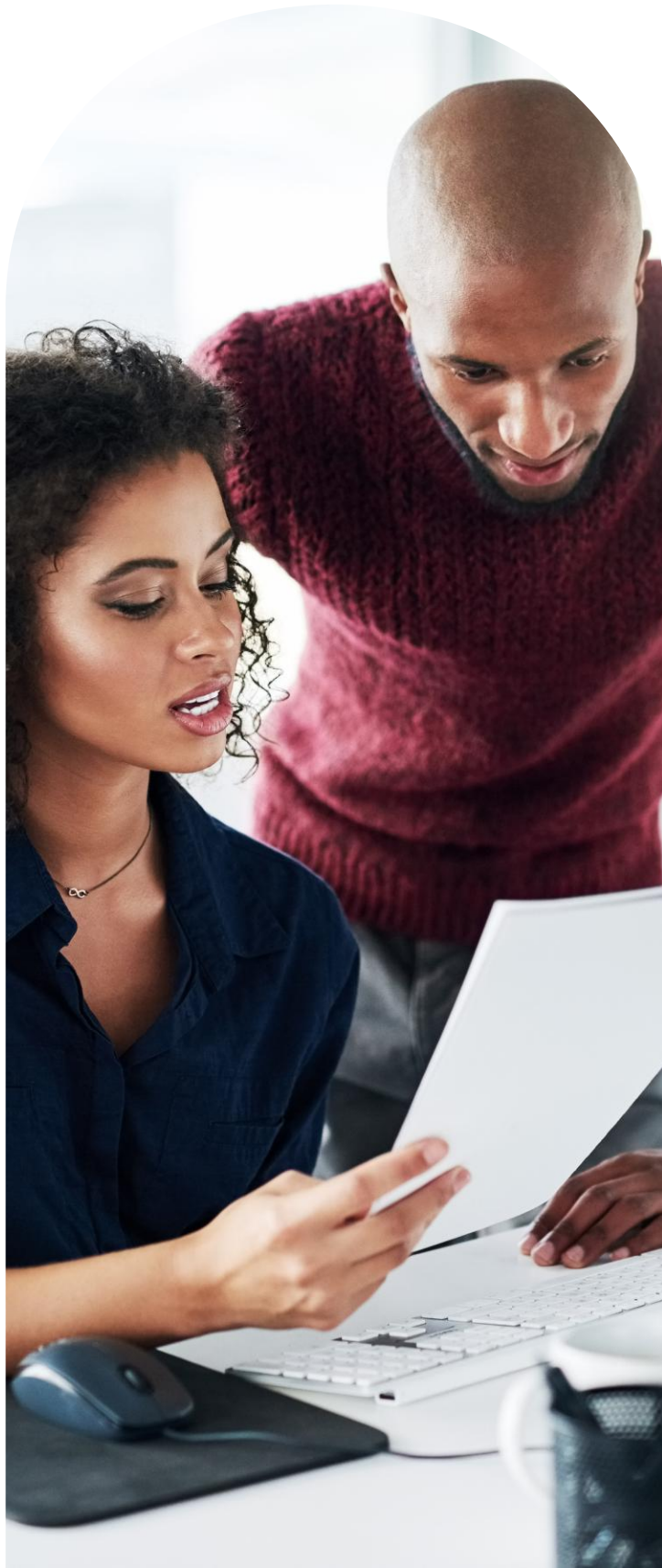

Faktatjekorganisationer er blevet frontkæmpere i kampen mod digital misinformation i Europa. Organisationer som Full Fact (Storbritannien), Correctiv (Tyskland), Pagella Politica (Italien) og mange andre samarbejder nu på tværs af landegrænserne.

De bruger digitale medier til at:

- **Afkræfte i realtid:** De offentliggør artikler, tweets og videoer, der undersøger virale påstande. Det er vigtigt, at de optimerer dette indhold til deling online – f.eks. infografikker eller korte forklarende videoer, der hurtigt formidler, hvorfor en påstand, der cirkulerer, er falsk.
- **Samarbejde via netværk:** Mange er en del af tværeuropæiske koalitioner (f.eks. International Fact-Checking Network eller det EU-finansierede faktatjek-center). Hvis en gruppe afkræfter en historie, der har relevans andre steder, deler de deres research, så andre kan oversætte eller tilpasse den. Et eksempel er COVID-19 #CoronaVirusFacts Alliance, som samlede over 100 faktatjekkere globalt (herunder mange EU-teams) for at samle deres afkræftelser og undgå dobbeltarbejde.

Faktatjekkeres og nyhedsredaktioners rolle

- **Krav om ansvarlighed:** Faktatjekkere samarbejder ofte med sociale medier – de markerer gentagne spredere af desinformation eller anmoder om, at visse skadelige falske indlæg fjernes i henhold til platformens retningslinjer. I Europa har nogle redaktioner indført »integrerede« faktatjekkere, der direkte bidrager til redaktionelle beslutninger for at undgå utilsigtet spredning af misinformation.
- **Oplysning om mediekendskab:** De afslører ikke bare falske nyheder, de oplyser også. Organisationer afholder workshops eller laver online-quizzes, der lærer borgerne, hvordan man identificerer falske konti eller manipulerede billeder. For eksempel tilbyder den franske avis Le Monde "Les Décodeurs" vejledninger i kildeverifikation.

Løsningsorienterede tilgange i digitale medier

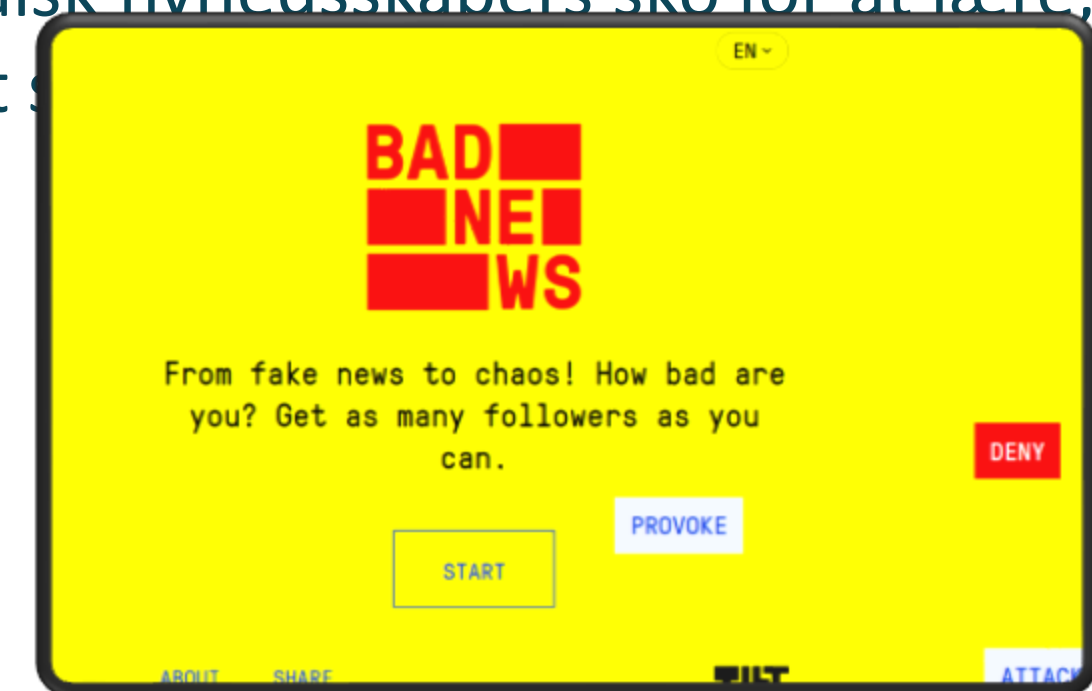
På trods af den enorme udfordring tages der via digitale medier en lang række løsningsorienterede metoder i brug for at modvirke misinformation:

- **Prebunking-kampagner:** I stedet for blot at reagere indebærer prebunking, at man på forhånd udsætter folk for en mild dosis af desinformationstaktikker, som en slags "vaccine" for sindet. I 2022 gennemførte forskere og Googles Jigsaw-enhed [YouTube-annoncekampagner](#) i Østeuropa, hvor der blev vist korte videoer om, hvordan propaganda og manipulation fungerer. Disse prebunking-videoer fik seerne til at være mere skeptiske over for efterfølgende falske nyheder. Denne innovative brug af digitale medier hjælper med at immunisere offentligheden.
- **Crowdsourcet verifikation:** Initiativer som [Truly Media](#) (en samarbejdsbaseret verifikationsplatform) eller [Twitters Community Notes \(tidligere Birdwatch\)](#) giver brugerne mulighed for selv at hjælpe med at faktatjekke og tilføje kontekst til tvivlsomme indlæg. I EU var kampagnen Facts Against Fake et eksempel herpå. Læs f.eks. denne artikel: <https://www.dw.com/en/fact-check-how-to-spot-fake-news-ahead-of-eu-elections/a-69046888> .

Løsningsorienterede tilgange i digitale medier

- **Lovgivningsmæssige rammer:** Selvom det ikke i sig selv drejer sig om »digitale medier«, forpligter nye love som loven om digitale tjenester (DSA) platformene til at være mere gennemsigtige og ansvarlige for risici forbundet med indhold, herunder desinformation. I henhold til DSA skal meget store platforme vurdere og mindske systemiske risici – hvilket har ført til mere robuste systemer til at markere og reducere skadeligt falsk indhold i EU-brugeres feeds. Disse reguleringsforanstaltninger går hånd i hånd med digitale mediers indsats for at skabe et mere sikkert informationsrum.
- **Spil og udfordringer inden for mediekendskab:** NGO'er og undervisere bruger digitale værktøjer til at engagere folk i at lære at spotte falske nyheder. For eksempel lader [onlinespillet "Bad News"](#) (tilgængeligt på flere europæiske sprog) spillerne træde i en falsk nyhedsskabers sko for at lære, hvordan misinformation fungerer – en sjov, interaktiv måde at lære om på. *"Forskere, der har samarbejdet med os om udviklingen af dette spil, har fundet ud af, at det at spille Bad News forbedrer folks evne til at spotte manipulationsteknikker i indlæg på sociale medier, øger deres selvtillid i forhold til at spotte sådanne teknikker og mindsker deres villighed til at dele manipulerende indhold med folk i deres netværk. Du kan læse mere om videnskaben bag spillet [HER](#)."*

KILDE: <https://www.getbadnews.com/en>

Udfordringen »Tænk som en faktatjekker«.

Målet er at øve sig i at verificere oplysninger ved hjælp af digitale værktøjer:

- 1. Find en påstand:** Gå til en social medieplatform eller et nyhedssite og find en viral påstand eller overskrift, der lyder tvivlsom eller ekstrem. (For eksempel: "EU vil forbyde personbiler inden 2025!" eller en dramatisk statistik, som nogen har delt på Twitter.)
- 2. Verificer med digitale værktøjer:** Brug mindst to verificationsmetoder:
 - Foretag en omvendt billedsøgning, hvis der er tale om et billede (f.eks. ved hjælp af Google Images eller TinEye), for at se, om billedet er gammelt eller manipuleret.
 - Tjek faktatjek-sider (som EUvsDisinfo, Snopes eller en lokal faktatjekker) for at se, om påstanden er blevet undersøgt.
 - Se efter den oprindelige kilde til nyheden (er det et kendt, troværdigt medie, der rapporterer om det, eller bare en tilfældig blog?).
 - Brug WHOIS eller andre domænesøgningsværktøjer, hvis det er en mistænkelig hjemmeside, for at se, hvem der står bag.

Aktivitet

- 1. Dokumenter dine resultater:** Skriv ned, hvad du fandt ud af. Var påstanden sand, falsk eller en blanding af begge dele? Hvordan kunne du se det? Hvis den var falsk, hvilken skade kunne den have forårsaget, hvis folk havde troet på den?
- 2. Del og reflekter:** Diskuter, hvor let eller svært det var at afkræfte påstanden. Hvordan hjalp eller hindrede den digitale platforms design din kontrol (for eksempel, gav den nogen faktatjek-mærker eller kontekst)? Hvad siger dette om digitale medievirksohmheders rolle i enten at sprede eller begrænse misinformation?
- 3.** Gennem denne øvelse oplever eleverne på første hånd det detektivarbejde, der ligger i at håndtere misinformation online.

Verifikationshåndbog

Ressource: “Verifikationshåndbog: Om desinformation og mediemanipulation” – European Journalism Centre. Dette er en gratis e-bog, der kan downloades (i flere sprogversioner), og som giver trinvis vejledning i at verificere onlineindhold og undersøge desinformation. Den dækker teknikker som geolokalisering af billeder, kontrol af deepfake-videoer og analyse af sociale medie-konti. Den seneste udgave blev udgivet på et kritisk tidspunkt og “giver journalister viden til at undersøge sociale medie-konti, bots, ... deepfakes samt andre former for desinformation”. Undervisere kan bruge uddrag fra denne håndbog i undervisningen for at vise, hvordan professionelle håndterer falske nyheder. Eleverne opfordres til at læse et kapitel og øve sig i en af metoderne (f.eks. at bruge en omvendt billedsøgning eller et metadataværktøj) på et stykke indhold, de finder online.

KILDE: datajournalism.com.

EU's portal til aflivning af myter

Ressource: [EUvsDisinfo Online Portal](#) – Dette er en interaktiv hjemmeside, der vedligeholdes af EU's taskforce mod desinformation. Den indeholder en søgbar database med tusindvis af afslørede falske historier, der har cirkuleret i Europa. Brugere kan søge på nøgleord (f.eks. "NATO", "vacciner", "indvandring") for at se konkrete eksempler på desinformation og læse den faktatjek-analyse, der ligger bag. Portalen præsenterer også ugentlige rapporter om tendenser inden for desinformation, der forklarer, hvordan falske fortællinger spredes på tværs af landegrænser. Man kan f.eks. se, hvordan en bestemt falsk nyhed om, at "5G forårsager COVID", dukkede op på forskellige sprog. Ved at udforske denne portal får eleverne en praktisk forståelse af almindelige desinformationstemaer og det arbejde, der ligger i at modvirke dem. (Hvis det er muligt, vis en infografik fra hjemmesiden, der illustrerer et desinformationsnetværk, eller lad eleverne slå en myte op efter eget valg.)

Opbygning af modstandsdygtighed – mediekendskab og kritisk tænkning

I sidste ende er den mest bæredygtige løsning på misinformation en informeret, kritisk offentlighed. Initiativer inden for digitale medier i Europa lægger vægt på at styrke brugerne:

- **Mediekendskab i uddannelsessystemet:** Mange europæiske lande har indført digital kompetence i skolepensummet, hvor eleverne lærer at genkende partisk eller falsk information online. Finland nævnes for eksempel ofte for sin omfattende tilgang til at undervise skolebørn i at spotte falske nyheder som en del af samfundsfag.
- **Oplysningskampagner:** Organisationer lancerer udfordringer på sociale medier som #ThinkBeforeSharing, der opfordrer folk til at stoppe op og tjekke fakta, før de deler indhold. Europa-Kommissionens hjemmesider tilbyder quizzes som "Kan DU spotte falske nyheder?", der engagerer borgerne på en interaktiv måde.
- **Faktatjek som en vane:** Nogle nyhedsmedier inkluderer nu regelmæssigt faktatjek-segmenter i deres programmer eller nyhedsbreve (f.eks. BBC Reality Check, France24's Les Observateurs). Ved at gøre faktatjek synlige i det daglige medieforbrug vænner offentligheden sig til at se påstande blive

- **Lokale initiativer:** Lokale biblioteker og kulturhuse afholder workshops (fysisk eller via webinarer) om digitale færdigheder for ældre eller andre grupper, idet man er klar over, at misinformation ofte rammer de mindre digitalt kyndige. Disse workshops lærer ofte deltagerne, hvordan man tjekker kilder og ikke stoler på alt, hvad der dukker op på Facebook eller WhatsApp.
- **Fremme af kvalitetsjournalistik:** Støtte til uafhængig kvalitetsjournalistik (gennem abonnementer, donationer eller offentlig finansiering) er en bredere, men afgørende komponent – hvis folk har adgang til pålidelige nyhedskilder, de stoler på, er de mindre tilbøjelige til at falde for desinformation på tilfældige hjemmesider. EU har anerkendt dette ved at finansiere projekter, der styrker lokale medier og undersøgende journalistik (hvilket knytter an til emne 1's grænseoverskridende indsats). Ved at kombinere disse indsatser opbygger Europa gradvist et modstandsdygtigt digitalt borgerskab, der kan navigere i den digitale informationsstrøm med et kritisk blik.

03

Mediernes fremstilling af
migration og
multikulturalisme i Europa

Emne 3

Mediernes
repræsentation af
migration og
multikulturalisme i
Europa

Hvorfor medierepræsentation er vigtig

Mediers fremstilling af migration og multikulturalisme har stor indflydelse på den offentlige opfattelse og den sociale samhørighed. I Europa, et kontinent præget af migrationsstrømme og kulturel mangfoldighed, kan mediernes fortællinger enten fremme forståelse og inklusion eller nære fordomme og splid. Dette emne undersøger, hvordan digitale medier dækker migranter, flygtninge og minoritetskulturer, og hvorfor det er vigtigt.

Overvej: Giver nyhedsartiklerne migranterne selv en stemme, eller taler de blot om dem? Skildres multikulturelle samfund som blomstrende mosaikker eller som kilder til konflikt? Repræsentation er vigtig, fordi den former de historier, et samfund fortæller om, hvem "vi" er. Den påvirker politikker og hvor imødekommende (eller fjendtlige) samfundene føler sig.

Dette afsnit vil fremhæve aktuelle mønstre, udfordringer i mediernes repræsentation og positive initiativer, der fremmer en mere inkluderende fortælling.

Almindelige mediefortællinger om migration

Den europæiske mediedækning af migration har ofte fulgt nogle få overordnede fortællinger:

- **Krise-/trusselsfortællingen:** Toppes ofte under begivenheder som flygtningestrømmen i 2015. Migranter beskrives med udtryk som "bølger" eller "strømme" – metaforer, der antyder en truende, ukontrolleret masse. Overskrifterne kan fokusere på grænsesikkerhed, frygt for kulturelle forandringer eller isolerede kriminelle hændelser, hvilket fremstiller migration som en sikkerhedskrise. Denne fortælling var almindelig i tabloidaviser og visse politiske diskussioner, hvor flygtninge og migranter blev fremstillet som "de andre" og en potentiel fare.
- **Humanitær/offerfortælling:** Andre gange, især i mere liberale medier, fremstilles migranter (især flygtninge) som ofre, der fortjener medfølelse – på flugt fra krig, forfølgelse eller fattigdom. Historierne centrerer sig om humanitære kriser, tragiske rejser (som dødsfald på havet) og opfordringer til hjælp. Det ikoniske billede fra 2015 af Alan Kurdi (den syriske dreng, der druknede) fik mange medier til at skifte til denne empatiske fremstilling, i det mindste midlertidigt.

Emne 3

Mediernes fremstilling
af migration og
multikulturalisme i
Europa

Almindelige mediefortællinger om migration

- **Økonomisk/funktionel fortælling:** Indvandrere omtales undertiden i form af tal og økonomisk betydning – som arbejdstagere, der udfylder mangler på arbejdsmarkedet, eller omvendt som en opfattet konkurrence om job og velfærdsydelser. Dette kan reducere mennesker til statistik (f.eks. »X tusinde asylansøgninger« eller »indvandrere koster/genererer Y euro«), hvorved de individuelle historier går tabt.
- **Succes-/berigelsesfortælling:** Mindre almindeligt, men vigtigt, er det, at nogle medier fremhæver positive integrationshistorier – migranter, der har succes inden for erhvervslivet, kunsten, sporten eller beriger værtsamfundet kulturelt (mad, musik, festivaler). Multikulturalisme er i denne fortælling en ressource: f.eks. artikler om et blomstrende indvandrerkvarter, der bringer nyt liv til en by. Hver fortælling har sin egen tone. Udfordringen er, at negative eller sensationelle rammer (trussel, krise) ofte dominerer, fordi de fremkalder stærke reaktioner og klik, mens nuancerede eller positive historier kan få mindre opmærksomhed.

Emne 3

Mediernes fremstilling
af migration og
multikulturalisme i
Europa

Stereotyper og fordomme i fremstillingen

Mediernes fremstilling kan utilsigtet (eller bevidst) forstærke stereotyper:

- **Generalisering:** En enkelt indvandrers eller minoritetspersoners handlinger kan blive tolket som repræsentative for hele gruppen (f.eks. hvis en indvandrer begår en forbrydelse, fremhæver nogle medier vedkommendes oprindelse i overskriften, hvilket antyder en bredere tendens).
- **Manglende stemmer:** Der tales ofte om indvandrere og minoriteter, men man lytter sjældent til dem. Undersøgelser i flere europæiske lande har vist, at indvandrere kun blev citeret i en lille del af nyhedsartiklerne om indvandring, mens politikere og embedsmænd dominerede fortællingen. Dette kan gøre indvandrere stemmeløse og objektivere dem.
- **Billedmateriale:** Valget af billeder sætter ofte tonen – for eksempel kan gentagne optagelser af skarer af unge mandlige flygtninge, der krydser en grænse, indgyde frygt for en "invasion", mens det at vise en mangfoldig familie, der bliver budt velkommen, skildrer integration. Desværre genbruger medierne ofte arkivbilleder af overfyldte både eller hegn, hvilket forstærker et billede af migranter som ansigtsløse masser ved Europas porte.

Emne 3

Mediernes fremstilling af migration og multikulturalisme i Europa

Stereotyper og fordomme i fremstillingen

- **Terminologi:** Ord har betydning. Betegnelser som »ulovlig indvandrer« kontra »indvandrer uden papirer«, »flygtning« kontra »økonomisk indvandrer« og »islamisk terrorist« kontra »terrorist« kan påvirke publikums opfattelse. Nogle medier har indført et mere neutralt sprog, mens andre fortsat bruger udtryk, der er forbundet med stigmatisering. Når man f.eks. kalder nogen »ulovlig«, kriminaliserer man vedkommendes eksistens i stedet for blot at beskrive vedkommendes status.
- **Skildringer af multikulturalisme:** I dækningen af multikulturelle samfund (f.eks. andengenerationsindvandrersamfund i Europa) kan der snige sig fordomme ind ved kun at fremhæve problemer (ghettoisering, radikaliserings) og sjældent succeshistorier. Hvis nyheder fra en forstad med en stor indvandrerbefolkning kun rapporteres, når der er vold, forvrænger det offentlighedens opfattelse af det pågældende samfund.

Emne 3

Mediernes fremstilling
af migration og
multikulturalisme i
Europa

Værktøjer og retningslinjer for inkluderende journalistik

Der findes praktiske ressourcer og rammer, der kan hjælpe journalister med at forbedre dækningen af migranter og multikulturelle emner:

- **Ordlister og stilguider:** Organisationer som UNHCR og Ethical Journalism Network (EJN) har udgivet retningslinjer for terminologi vedrørende migration. UNHCR anbefaler for eksempel, at man kun bruger betegnelsen "flygtning" om dem, der opfylder definitionen, "asylansøger" om dem, der ansøger, og at man undgår kriminaliserende udtryk. EJN's "Migration Reporting Guidelines" opfordrer til at sætte tingene i kontekst (rapporter tal i forhold til hinanden, undgå chokerende adjektiver som "massiv tilstrømning" uden data).
- **Tjekliste for mangfoldighed i kildebrug:** Nogle redaktioner bruger en tjekliste til journalister/redaktører: Har vi medtaget en migrantstemme eller en repræsentant for samfundet i denne historie? Har vi afbalanceret officielle udtalelser med personlige perspektiver? Denne form for selvevaluering kan blive en del af redaktionsprocessen.

- **Skift i vinklen på historierne:** Journalistuddannelsen opfordrer til at gå ud over de forudsigelige vinkler. I stedet for endnu en reportage om antallet af migranter (hvilket kan virke abstrakt) kan man for eksempel fokusere på historier om processer (hvordan er asylprocessen for den enkelte?) eller historier om indvirkningen på lokalsamfundet (hvordan et nyt indvandrersamfund har pustet nyt liv i en by, eller hvordan lokale og nytilkomne interagerer i en skole).
- **Visuelle retningslinjer:** Fotoredaktører rådes til at vælge billeder, der humaniserer. I stedet for altid at vise folkemængder på afstand, bør man inkludere portrætter af enkeltpersoner eller familier, billeder af interaktion mellem lokale og migranter osv. – med samtykke og respektfuld fremstilling. Der findes initiativer, der deler fotosæt, der skildrer flygtninge i hverdagen (på arbejde, i skole, mens de ler) for at bryde den visuelle monotoni i krisebilleder.
- **Inkluderende fortælle teknikker:** Dette kan indebære at skabe indhold i samarbejde med lokalsamfundene. For eksempel kan en journalist afholde en workshop, hvor flygtninge skitserer, hvilke historier de ønsker fortalt om sig selv. De resulterende artikler indeholder disse indsigter, hvilket fører til mere nuancerede fortællinger. En anden metode er at bruge førstepersonsformater: at lade migranter skrive kronikker eller lave videodagbøger på store nyhedssider og dermed integrere disse stemmer direkte i den almindelige nyhedsdækning.

Aktivitet

Praktisk øvelse – Analyse af medieindhold

Gennemgang af mediernes fremstilling.

Inddel eleverne i små grupper, og lad hver gruppe vælge:

- En nyhedsartikel om migration (fra et hvilket som helst europæisk lands medier, helst oversat, hvis nødvendigt).
- Et stykke indhold fra sociale medier (kan være et tweet, et Facebook-opslag eller en kort video) relateret til multikulturalisme eller migration, der har stor rækkevidde (mange delinger/likes).
Hver gruppe skal:

1. Analysere indholdet: Identificere rammesætningen og sproget. Er dækningen negativ, positiv eller neutral? Bruger den følelsesladet sprog eller billeder? Hvem citeres eller fremhæves (migranter, embedsmænd, lokale, eksperter)? Hvilken narrativ kategori passer den ind under (fra slide 2: krise, humanitær osv.)?
2. Diskutere indvirkningen: Hvordan kan dette indhold få publikum til at føle over for migranter eller multikulturelle samfund? Forstærker det stereotyper eller udfordrer det dem?

04

**Digitale mediers
indflydelse på regionale
identiteter og europæisk
integration**

Identiteter i et digitalt Europa

I Europa har folk ofte flere identiteter: lokale/regionale (f.eks. katalansk, bayersk, siciliansk), nationale (f.eks. spansk, tysk, italiensk) og en bredere europæisk identitet.

Digitale medier – fra sociale netværk til online nyheder – påvirker, hvordan disse identiteter udtrykkes og udvikler sig. Dette emne undersøger, hvordan det at være online påvirker ens følelse af tilhørsforhold til en region eller nation og til Europa som helhed.

Bringer internettet europæerne sammen i en fælles offentlig sfære, eller forstærker det regionale loyaliteter og separatisme? Hvordan kommer regionale kulturer til udtryk online? Og vigtigst af alt: kan digitale medier bidrage til at forene regional stolthed med europæisk enhed? Målet er at forstå samspillet mellem det digitale landskab og identitetsfortællinger på tværs af Europas regioner, og hvordan det påvirker det igangværende projekt om europæisk integration.

Emne 4

Digitale mediers
indvirkning på
regionale identiteter
og europæisk
integration

Regionale identiteter går online

Emne 4

Digitale mediers
indvirkning på
regionale identiteter
og europæisk
integration

Europas mange regioner – defineret af kultur, sprog eller historie – har taget de digitale medier til sig for at fremme deres identitet:

- **Sproggenoplivning og -bevarelse:** Talere af regionale sprog eller mindretalssprog (som baskisk, walisisk eller samisk) bruger sociale medier, YouTube og blogs til at skabe indhold på deres modersmål. Dette har været en velsignelse for sprog, der engang var begrænset til den private sfære. For eksempel er der populære YouTubere, der producerer komedie på skotsk dialekt, eller influencere, der tweeter på korsikansk. Denne online tilstedeværelse bevarer og normaliserer disse identiteter for de yngre generationer.
- **Kulturel fremvisning:** Regioner bruger digitale platforme til at dele lokal arv med verden. Virtuelle rundvisninger i regionale museer, Facebook-sider for folkefester og Instagram-konti dedikeret til lokal mad eller landskaber forbinder mennesker vidt og bredt med en regions stolthed. En person i Brasilien, der er interesseret i keltisk musik, kan følge en livestream fra en bretonsk festival, hvilket fremmer et globalt nichefællesskab omkring en regional kultur.

Regionale identiteter går online

Emne 4

Digitale mediers
indvirkning på
regionale identiteter
og europæisk
integration

- **Forbindelser i diasporaen:** For mennesker, der er flyttet væk fra deres hjemegn, er det digitale medier, der holder dem forbundet. En sardiner bosiddende i Berlin kan melde sig ind i Facebook-grupper for sardiner i udlandet, følge med i lokale nyheder fra Sardinien online og endda deltage i beslutninger i sin hjemby via e-høringer, hvis sådanne findes. Dette bevarer en følelse af regional identitet uanset den fysiske placering.
 - Inden for visse lande danner mennesker med en fælles minoritetskultur – en diaspora – meget ofte Facebook-grupper eller endda professionelle LinkedIn-grupper for at udveksle information, socialisere sig og pleje deres kulturelle bånd.

Europæisk integration – et fælles online rum?

På den anden side står tanken om en fælles europæisk identitet – en følelse af sammenhold på tværs af landegrænserne. De digitale medier har åbnet nye muligheder for at skabe dette:

- **Paneuropæiske medier og diskurs:** I modsætning til det fragmenterede nationale tv- og trykte medielandskab har onlinemedierne givet anledning til paneuropæiske medier (f.eks. Euronews på YouTube, Politico Europe online) og fora, hvor europæere fra forskellige lande diskuterer emner (Reddit-fora om EU-politik, paneuropæiske Facebook-grupper). Folk fra Lissabon til Riga kan kommentere under den samme Euronews-artikel på Facebook og interagere direkte.
- **Transnationale fællesskaber:** Interessebaserede fællesskaber overskrider ofte grænserne online. Tænk på et forum for europæiske historieinteresserede eller en EU-finansieret Facebook-gruppe for Erasmus-alumni. Medlemmerne deler et europæisk syn, der supplerer deres nationale identitet. Kampagner som #EUandMe eller #ThisTimeImVoting (forud for EU-valget) forsøgte at samle især unge europæere på de sociale medier omkring en fælles sag om at

Emne 4

Digitale mediers
indvirkning på
regionale identiteter
og europæisk
integration

Europæisk integration – et fælles online rum?

Emne 4

Digitale mediers
indvirkning på
regionale identiteter
og europæisk
integration

- **Fremkomsten af en europæisk offentlig sfære:** Forskere har længe efterlyst en europæisk »offentlig sfære« – et rum, hvor europæerne debatterer som europæere og ikke blot som statsborgere. Sociale netværk og onlinebegivenheder (som f.eks. Twitter-chats med EU-kommissærer eller den digitale platform for Konferencen om Europas Fremtid, hvor alle borgere kunne fremsætte forslag) er skridt i den retning. På [platformen for Konferencen om Europas Fremtid i 2021-22](#) bidrog f.eks. titusinder af europæere med idéer og stemte om forslag online, hvor automatisk oversættelse udlignede sprogbarrierer. Det var et nyt eksperiment i digitalt deliberativt demokrati på tværs af Unionen.

Europæisk integration – et fælles online-rum?

Emne 4

Digitale mediers
indvirkning på
regionale identiteter
og europæisk
integration

- **Solidaritet i den digitale tidsalder:** Når kriser rammer, kan digitale medier forene europæerne i solidaritet. Under pandemien cirkulerede hashtags som #StrongerTogether, da mennesker i forskellige lande udtrykte deres støtte. Efter terrorangreb eller naturkatastrofer skifter europæerne ofte profilbilleder eller spreder budskaber om sammenhold på tværs af grænserne (f.eks. strømmede der beskeder ind fra hele Europa efter branden i Notre-Dame i Paris). En sådan spontan digital solidaritet styrker følelsen af europæisk samhørighed.

Tak og tillykke med, at du har gennemført MODUL 2!

www.includemedia.eu

This resource is licensed under CC BY 4.0

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the Finnish National Agency for Education. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them

* Bemærk: Af hensyn til miljøet bedes du udskrive dette dokument i gråtoner eller sort-hvid i stedet for i farver. Udskriv venligst på begge sider af papiret (duplex), og hvis muligt, udskriv flere dias eller sider på én side.